VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

DÉLMAGYARORSZÁG

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT LAPJA

XIV. évfolyam, 114. szám — Ára: 50 fillér — Péntek, 1958. május 16.

Ma:

Ujabb jelentések az algériai puccsról

Műszaki értelmiségiek segítsége szegedi üzemeknek

Heti rádióműsor

Fellőtték a harmadik szovjet mesterséges holdat is

A Szputnyik III. 1327 kg súlyú, három és fél méter magas — A technika és a tudomány szenzációja az újonnan felbocsátott műbolygó

Moszkva (TASZSZ). A nemzetközi geofizikai év programjának megfelelően a Szovjetunióban 1958. május 15-én felbocsátották a harmadik mesterséges holdat.

A harmadik szputnyik felbocsátásának célja, hogy tudományos kutatásokat végezzenek a légkör felső rétegeiben és a kozmikus térségben.

A harmadik szovjet mesterséges hold elindult pályáján, amelynek hajlásszöge az Egyenlítő síkjához képest 65 fok.

A szputnyik pályájának legnagyobb magassága a Föld felszínétől számítva 1880 kilométer, a Föld körüli keringésének ideje 106 perc.

A szputnyik elvált a hordozó rakétától, amely a mesterséges hold pályájához közel végzi mozgását.

A harmadik szovjet mesterséges hold kúpos alakú, alapjának átmérője 1,73 méter, magassága 3,57 méter, a kiemelkedő antenna méretei nélkül. A szputnyik súlya 1327 kilogramm, ebből a tudományos kutatások végzését szolgáló műszerek, a rádióműszerek és az üzemanyagforrások súlya 968 kilogramm.

Mit „tud" a Szputnyik III ?

A szputnyikon elhelyezett műszerek lehetővé teszik, hogy a mesterséges hold pályájának egész hosszán az alábbi kutatásokat végezze:

A légkör nyomása és összetétele a felső rétegekben;

a pozitív ionok koncentrációja;

a szputnyik elektromos töltésének nagysága és a Föld elektrosztatikus mezejének feszültsége;

a Föld mágneses mezejének feszültsége;

a Nap korpuszkuláris sugárzásának ereje;

az elsődleges kozmikus sugárzás összetétele és variációi, a fotonok és a nehéz magok eloszlása a kozmikus sugarakban;

a mikrometeorok;

a szputnyik belsejének és felületének hőmérséklete.

A kitűzött program lehetővé teszi, hogy a Szputnyik III. által nagy magasságba emelt műszerek segítségével egész sor geofizikai és fizikai problémát tanulmányozzanak.

A tudományos megfigyelésekből szerzett adatoknak a Földön működő megfigyelőállomások részére történő továbbítása végett a Szputnyik III.-on nagy szelektivitású, sokcsatornás, telemetrikus rendszert létesítettek. *A harmadik mesterséges holdat ellátták különleges adóberendezésekkel, melyek alapján méréseket lehet eszközölni a szputnyik pályájának koordinátáira vonatkozóan.*

Hogy a világ széles tudományos körei is bekapcsolódhassanak a harmadik szovjet mesterséges hold megfigyelésébe, a harmadik szputnyikon elhelyeztek egy rádió-adókészüléket, amely szakadatlanul távíró-üzeneteket küld 20,005 megaherz frekvencián, 150,300 millszekund hosszúsággal, nagy sugárzó erővel.

Mi irányítja a tudományos műszerek munkáját?

A Szputnyik III.-on elhelyezett tudományos és rádiótechnikai műszerek munkáját egy programmatikus berendezés irányítja. A szputnyikon elektromos áramforrásokon kívül napfény hatására működő telepeket is elhelyeztek.

A Szputnyik III.-on elhelyezett műszerek normális működéséhez szükséges hőmérsékletet hőszabályozó készülékek biztosítják, amelyek különleges berendezések segítségével változtatják a sugárzás és a felületi tükröződés mérvét.

A harmadik szputnyik megfigyelése, a róla érkező tudományos értesülések vétele és pályája koordinátáinak mérése külön erre a célra létesített tudományos állomásokon történik, amelyeket nagy mennyiségű rádiótechnikai és optikai eszközökkel szereltek fel. *A rádiótechnikai állomásokról a szputnyik koordinációjára vonatkozóan érkező adatok automatikusan átalakulnak,* egységes csillagászati időhöz kapcsolódnak, és az összekötő vonalakon a koordinációs kiszámító központba jutnak. A mérésekre vonatkozóan a különböző tudományos állomásokról a kiszámító központba érkező értesülések automatikusan gyorsan működő elektronikus számológépekbe kerülnek, ezek kiszámítják a Szputnyik III. pályájának fő adatait, és elkészítik a reá vonatkozó csillagászati naplót. A megfigyelésekben nagyszámú optikai megfigyelőállomás, csillagvizsgáló, rádióklub és rádióamatőr is részt vesz.

A harmadik szovjet mesterséges hold és hordozórakétája a felkelő és lenyugvó Nap sugaraitól megvilágítva látható lesz.

A harmadik szovjet mesterséges hold újabb szakasz azokban a széleskörű tudományos kutatásokban, amelyek a légkör felső rétegeire és a kozmikus térség tanulmányozására vonatkoznak. A szovjet tudósok ezen újabb, nagy vívmánnyal gazdagítják a világ tudományát.

A lakosság szükségleteinek biztosításáért

Működésben a ponthegesztőgép. A Szegedi Tömegcikk KTSZ-ben sok háztartási felszerelést gyártanak a lakosság szükségletére. Képünkön az egyik szövetkezeti tag könyökcsövet forraszt össze. Ismét kész egy darab, a napi hétszázból... (Riportunk a mai lap 3. oldalán)

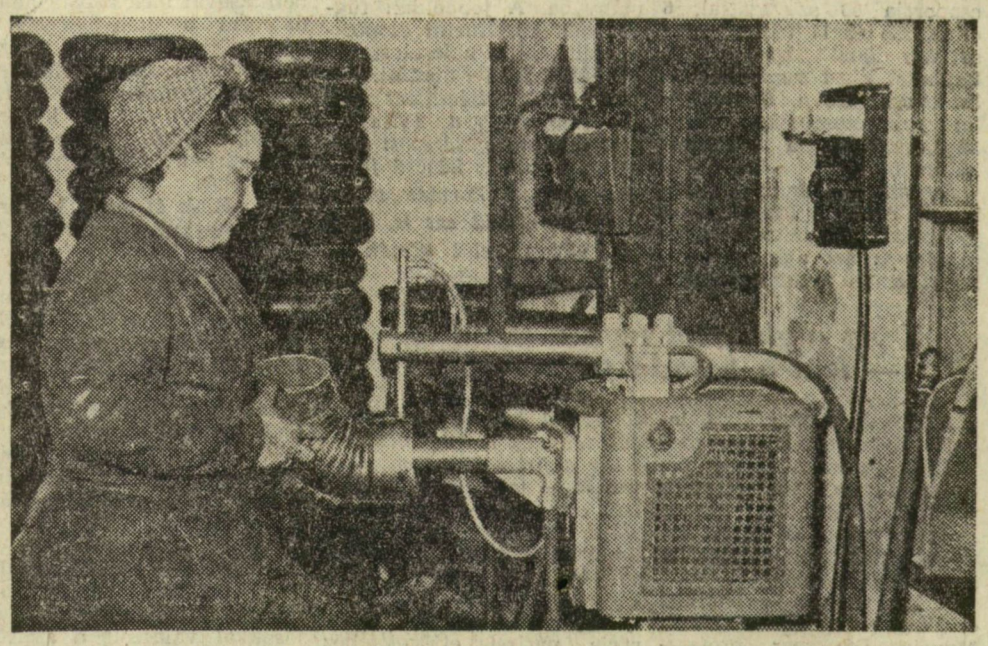

(Liebmann felv.)

Szeged jobb vízellátásáról tárgyalnak ma Budapesten a tanács vezetői

Ujszegedről vezetnek át vizet — Három új anyakutat fúrnak augusztusig — A lakosság fokozott takarékossága jelenleg elengedhetetlen

A fagyosszentek jövetelét is megelőzve, a hirtelen betört kánikula hatására felmondták a szolgálatot a második és a harmadik emeleti lakások és intézmények vízcsapjai. Egy hét óta mindennap reggel fél 7-től este fél 9-ig »beszáradnak« ezek a csapok és egyéb vízgyűjtő, öblítő alkalmatosságok. Ez a jelenség sajnos nem új, már az előző évek nyarairól is ismeretes, mértékében azonban évről évre egyre nagyobb, a megnövekedett vízfogyasztás, vízszükséglet miatt. A nyári időszakban fellépő vízszűke okát kutatva Domaházi Antalhoz, a Vízművek igazgató főmérnökéhez fordultunk felvilágosításért.

Az artézikutas területek lakóit leszámítva, körülbelül

hatvanezer ember számára termel vizet Szegeden a Vízművek.

Kapacitása 24 óránként 13 ezer köbméter víz, amely — 110 litert számítva naponta egy-egy lakosra — elegendő lenne. A 13 ezer köbméter vízre azonban rákapcsolnak az üzemek is, s évről évre egyre jobban. Tavaly áprilisban például a Paprikafeldolgozó Vállalat 2406 köbméter vizet fogyasztott, az idén áprilisban pedig már 5111 köbmétert. Úgyszintén a Szalámigyár a tavalyi április havi 4421 köbméterével szemben 5350-et, a Tejüzem 3040 helyett 4114-et, a Vegytisztító Vállalat a múlt esztendei 804 köbméteres havi fogyasztásával szemben 1839-et.

Csak néhány üzemet tekintve:

sürgősen megvizsgálandó, hogy indokolt-e a megnövekedett vízfogyasztás ezekben az üzemekben és más vállalatoknál is.

Magasra szökött a háztartási vízszükséglet, illetve vízfogyasztás is. A múlt esztendő áprilisában 142 ezer köbmétert fogyasztottak a háztartások, az idén pedig már 163 ezret, vagyis a Vízművek kapacitásába beszámított egy-egy lakosra eső napi 110 liter víz helyett általában ennek kétszeresét, sőt háromszorosát fogyasztják. A Kállay Ödön utca 6. szám alatti lakosok például 24 óra alatt fejenként 383, a Széchenyi tér 7 lakói 382, a Kárász utca 16. szám alatti lakók pedig kerek 300 liter vizet fogyasztanak. A további példák felsorolásával teleírhatnánk ugyan az újság lapjait, de abból víz mégsem fakadna, azaz hogy mégis...

A százezer lakosú Szeged — amelyből csak 60 ezer lakos szorul a Vízművek vízellátására — a világvárosok szintjén áll jelenleg is egy-egy lakos napi vízszükségletének biztosításában.

Párizsban például a napi norma ugyancsak 110 liter víz egy főre. Ennél, s a mi jelenlegi szükségletünknél is tovább kívánja emelni a vízfogyasztást a szegedi városi tanács egy-egy főre naponta körülbelül 120—140 literig. Aki a megengedett norma helyett több vizet fogyaszt, azt progresszíve adóztatják meg. Csakhogy itt tartanánk már! — mondja erre az olvasó, miközben bosszankodik a »beszáradt« vízcsap láttán. A lakosság segítsége nélkül viszont hirtelen és átmenetileg nem lehet megoldani a vízszűke okozta problémát, habár éppen a mai napon

nagyarányú és gyors lépéseket tesz a városi tanács a vízszükséglet tökéletesebb kielégítésére.

Legelső teendő áthozni az újszegedi víztorony — amely percenként 2200 litert kapacitál — felesleges vizét. Há-

(Folytatás az 5. oldalon)

„Békében akarunk élni, felnőni, alkotni..."

Szegedi fiatalok tüntettek a szovjet békekezdeményezések mellett a KISZ tegnapi békegyűlésén

A népek barátsága hónapjának ünnepségei során tegnap, csütörtökön délután a szegedi Ifjúsági Házban a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség városi bizottsága rendezett ifjúsági békegyűlést. Szeged fiataljai, KISZ-szervezeteinek tagjai töltötték meg ezalkalommal a székház nagytermét. Czikora Sándor, a KISZ városi bizottságának tagja nyitotta meg a békegyűlést, majd Csíkos Gábor, a Radnóti Gimnázium tanulója Radnóti Miklós: »Himnusz a békéről« című versét szavalta el. A KISZ-fiatalok feladatairól a békeharcban dr. Lőkös Zoltánné, a KISZ szegedi végrehajtó bizottságának tagja tartott beszámolót.

Szólott a második világháború óta eltelt esztendők békeharcairól, az imperialisták háborús uszításairól, a Szovjetunió történelmi jelentőségű béketevékenységeinek eredményeiről. Foglalkozott a békeharc jelenlegi helyzetével, az imperialisták fegyverkezési hajszájával, s részletesen vázolta a kiszisták feladatait.

Dr. Lőkös Zoltánné érdeklődéssel figyelt és tapssal fogodott beszéde után az ifjúsági békegyűlés résztvevői táviratot intéztek a Országos Béketanácshoz. »Tiltakozásunkat fejezzük ki Nyugat-Németország atomfelfegyverzése ellen — hangzott többek között a távirat. — Édesapáink, édesanyáink mérhetetlen sokat szenvedtek a háború, a fasizmus alatt és nem akarjuk, hogy a német militarizmus újjáéledésével újabb veszély fenyegesse a világot, a mi fiatal életünket is Kérjük, továbbítsák azon követelésünket, hogy a nagyhatalmak vezetői a szovjet javaslatok alapján tárgyaljanak és hozzanak azonnal határozatot a nyugati országokban is az atomfegyverkísérletek megszüntetéséről. Mi békében akarunk élni, felnőni, alkotni, erősíteni szabad hazánkat«.

Ülést tartott a Minisztertanács

A kormány Tájékoztatási Hivatala közli:

A Minisztertanács csütörtöki ülésén megtárgyalta és kisebb módosításokkal elfogadta a vállalati jogtanácsosokról és jogi előadókról szóló kormányrendeletet.

A Minisztertanács határozott az 1958. évi bér- és munkaügyi tartalékkeret felhasználása, valamint a vállalati felszámolásokból eredő igények érvényesítésének lezárása ügyében. Elfogadta a magyar—szovjet állategészségügyi egyezmény megkötésére a földművelésügyi miniszter által beterjesztett javaslatot, hozzájárult a Magyar Népköztársaság kormánya és a Jugoszláv Szövetségi Népköztársaság kormánya között a határvizek halászatáról Belgrádban aláírt egyezménynek törvényerejű rendelettel történő kihirdetéséhez.

Meghallgatta és jóváhagyta a Minisztertanács Nagy Józsefné könnyűipari miniszter és Incze Jenő külkereskedelmi miniszter beszámolóját a brüsszeli világkiállítás magyar pavilonjának megnyitásáról és a megnyitás óta szerzett tapasztalatokról, majd folyó ügyeket tárgyalt.

Csehszlovák hangverseny-matiné Szegeden

Vasárnap délelőtt 11 órakor — a népek barátsága hónapja rendezvényeinek keretében csehszlovák hangverseny-matinéra kerül sor a Szegedi Nemzeti Színházban. A Bartók Béla Szimfonikus Zenekar a Filharmónia rendezésében Dvorzsák, Janacek, Fibich és Mozart zeneműveiből ad műsort. A koncerten közreműködik Ladiszlav Jasek neves prágai szólista. Vezényel: Fejér György.